DE MALACHE▸ CAP▸ CXCII▸

C

NOMINA.

Malua quare dicta. *μαλοῦσθαι.*

ΜΑΛΑΧΗ græcè, Malua latinè, officinis latinum nomen retinuit, Germanicè Pappel dicitur. Malua autem Græcis ab emollienda aluo nomen traxit: *μαλάσσειν* enim mollire significat. Quinetiam Latinis Varro Maluam quasi moluam, quod aluum molliat, dictam esse contendit. Antiqui enim ea utebantur in acetarijs cum Lactuca ad subducendam aluum. Vn de Martialis libro decimo ait:

Exoneraturas uentrem mihi uillica maluas
Attulit, & uarias quas habet hortus opes.

GENERA.

Maluarũ genera esse duo Dioscorides & Galenus tradunt. Vna enim hortensis, *Hortensis Malua.* altera sylvestris Malua dicitur. Hortensis, quæ in hortis sata prouenit, Germanis Römische Pappel/uel Ernroß/quod scilicet messis tempore floreant, uel Herbstroß nominatur. Huius iterum uaria sunt genera: alia siquidem rosas purpureas, & has uel simplici uel multiplici foliorũ textura constantes, ut pictura monstrat; alia candidas & iterum foliorũ textura differentes producit. Nos una pictura quatuor *Syluestris.* hæc hortensis Maluæ genera complexi sumus. Sylvestris non quæ in syluis, aut asperis locis, sed quæ in incultis locis sua sponte nascitur, intelligi debet: id quod *χόρτεια.* græca uox *χόρτεια*, qua Dioscorides utitur, maximè docet. Hæc enim Græcis incultam & inelaboratã terram significat, qualis in semitis, pratis, alijsq; huiusce modi ruris & agri partibus est. Erratica hæc seu sylvestris Malua itidem in duas distri- *Pumila.* buitur species: quædam enim pumila est, & humi serpens, hanc Germani Genß- *Arborescens.* pappel/Käß oder Hasenpappel uocant. Quædam altius attollitur, & ferè arborescit, hanc germanicè Roßpappel nominant.

D

FORMA.

Hortensis. Hortensis Malua grandescit in arborem, eiusq; scapũs tanta magnitudine proficit, ut baculi usum præbeat. Folia huic ampla, circinatæ rotunditatis, multis in ambitu segmentis. Caudex simplex, luxuriosæ proceritatis attollitur, à medio ferè ad uerticem pulcherrimis floribus decoratus, breui admodum pediculo dependentibus, qui uenustate rosis non cedunt, & si suppeteret odor, de principatu certarent. Colore constant purpureo, uermiculatóue & candido. Capitula quędam breuibus innixa petiolis, & leuiter in mucronem fastigiata primùm è caule prosiliunt, ijsq; paulatim intumescentibus, prægnantia florũ inuolucra fatiscũt, in quibus dehiscentes rosæ sese pandunt, & explicant in folia quinq;, interdum structili quadam serie, ut diximus, numerosa, calycibus apices paucos cõplexis, qui lutei medijs emicant, quibus decidentibus erumpunt purpurea stamina. His fœtus succrescit multipliciter tunicatus, atq; in umbilici formam numeroso semine coagmentatus, in quibus cum decussa sunt folia, reliquarum Maluarũ modo semina recluduntur. *Syluestris pumila.* Syluestris pumila & humi repens, folio rotundo, pingui, & in ambitu serrato constat: caule magno, floribus ex candido purpurascentibus, radice candida. *Syluestris procerior.* Syluestris altior folio magis laciniato nascitur, floribus ex cœruleo purpureis, radice candida.

LOCVS.

Hortensis in hortis sata prouenit. Syluestris autem locis incultis, pinguibus potissimum, & humidis.

TEMPVS.

Hortensis floret Iulio & Augusto præsertim mensibus: neque enim flos is ut rosa fugax est, sed diu uigor uitaq; durat. Sylvestris pumila per totam æstatem, & in maximam autumni partem durat. Arborescens autem Iunio & Iulio mensibus, floribus quammaximè abundat.

TEMPERA-

Malua sylvestris digerentis paululum, & emol
tensis uerò quanto plus habet aqueæ humiditati
Fructus eius tanto ualidior est, quanto & siccior. I
id est discriminis, nempe quod sicciora sint sylvest
est Maluę succo aliquid glutinosum, quo Lactuca
nifestè abest, ut ante sumptionẽ cernere licet, si ex
quemadmodũ factitare homines consueuerunt, ca
affectum, qualis est erysipelas, componas, molliu
nec ad leuorem redacta sint exactissimum. Tum r
nifestè refrigerare, Maluam uerò modicum, & q
obtinere. Facilè hoc olus deorsum labitur, non
etiam quia glutinosum. Si horum trium olerum s
absterforius Betæ, crassior glutinosiorq; Malua
tuetur. Hæc Galenus lib. ij. de alimentorũ faculta

VIRES. EX DIOSC

Esui aptior hortensis multò quàm sylvestris.
efficit, præsertim caules, intestinis & uesicæ utiles
co sale addito melle cõmanducata, ęgilopas sanan
ea sine sale utendum est. Contra apum uesparum
tritaq; cum oleo antea se inunxerit aliquis, non
urina illita sanat. Sacris ignibus & ambustis dec
imponuntur. Eius decoctum uuluas insessione m
norum, uuluæ sedisq;, clystere infusum. Ius deco
B libus uenenis auxiliatur, si continuò à bibentibus
rum morsus remedio est. Lac proritat. Semen ei
potum cum uino uesicæ dolores lenit.

EX PLIN

Maluæ contra omnes aculeatos ictus efficacio
rum similiumq;, & muris aranei. Quin & trita c
antè, uel habentes eas non feriuntur. Folium im
affert. Valent contra uenena. Aculeos omnes
†anetho potæ. Decoctę uerò cum radice sua, lepo
ut quidam dicunt, si uomatur. De eisdem mira &
tidie quis succi ex qualibet earum sorbeat cyathu
riturum. Vlcera manantia in capite sanant, in ur
oris cum melle. Radix decocta furfures capitis &
unum caulem habet, radice circa dentem qui d
lor. Eadem strumas & parotidas panósque, ad
uulnus. Semen in uino nigro potum, à pituiti
marum uitijs occurrit, adalligata in lana nigra.
tionis modo sumpta, quinis diebus emendat.
dicit, Olympias Thebana, abortiuas esse cum
minas, folijs earum manus plenæ mensura, in o
stat parturientes substratis folijs celerius solui,
uulua sequatur. Dant & succum bibendum pa
cocta hemina. Quin & semen tritum adalligan
tium. Adeóque eæ Veneri nascuntur, ut semen
minarum auiditates augere ad infinitum Xenoc